

Estatistika enpresara aplikatua

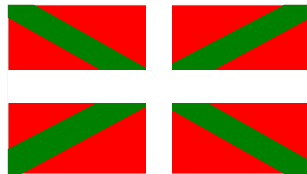
EAZ Gradua: bigarren ikasturtea

Irakasleak: Lorea Mendiola eta Josu Barrena

2022-2023 ikasturteko azterketak

Konfiantza tarteak eta hipotesi-kontrasteak

Donostiako Ekonomia eta Enpresa Fakultatea
EHU

GORA EUSKADI ASKATUTA. GORA GU TA GUTARRAK

Egilea: Beñat Zunzunegi

Gizapedia

gizapedia.org

ESTADÍSTIKA ENPRESARA APLIKATUA:
2023ko ekainaren 3a
Irakasleak: Lorea Mendiola eta Josu Barrena

1. ariketa (2 puntu)

Kalitate kontrol batean 750 piezako lagin aleatorio bat aztertu da eta horietatik 90 akastunak dira.

1. (1 puntu) Kalkula ezazu %90eko konfiantza tartea ekoizpen osoko pieza akastunen proportziorako. Emaiza interpretatu.
2. (0.25 puntu) Zenbatekoa da errore-marjina?
3. (0.75 puntu) Konfiantza-maila mantenduz, errore-marjina gehienez %1ekoa izatea nahi badugu, zenbatekoa izan behar du laginaren tamainak?

a

$$1 - \alpha = 0.9 \rightarrow z_{\alpha/2} = 1.64$$

$$f = \frac{90}{750} = 0.12$$

$$I_{0.9}(p) : 0.12 \pm 1.64 \sqrt{\frac{0.12 \times 0.88}{750}} : 0.12 \pm 0.0194 : 0.1005 - 0.1394$$

Ekoizpen osoko akastunen proportzioa %10.05- %13.94 bitartekoa da, %90eko konfiantzaz.

b

Errore marjina zehazteko, konfiantza tartearen 0.12 ± 0.0194 adierazpenari erreparatzen diogu: akastun proportzioa %12 dela zenbatesten da, %1.94ko errorearekin alde banatara.

c

Errore txikiagoa nahi badugu, lagin-tamaina handiagoa beharko da, noski.

Konfiantza maila berdinarekin eta aurreko p estimazioak hartuz:

$$1.64 \sqrt{\frac{0.12 \times 0.88}{n}} = 0.01 \rightarrow n = 2840.2 \rightarrow n = 2841$$

Aurreko estimazioak alde batera utziz eta lagin tamaina handiena hartuz, badaezpada ere:

$$1.64 \sqrt{\frac{0.5 \times 0.5}{n}} = 0.01 \rightarrow n = 6724$$

2. ariketa (2 puntu)

Sektore zehatz batean, emnakumezkoen eta gizonezkoen soldatak desberdinak diren kontrastatzeko, ausaz 60 emakume eta 120 gizonen soldatak (milaka eurotan) jasotzen dira. Emakumeentzat batezbestekoa 1.14 da eta lagingin bariantza (S^2) 0.256. Gizonezkoentzat batezbestekoa 1.35 da, eta lagingin bariantza 0.105. Soldaten banaketak normalak direla eta bi populazioen bariantzak ezezagunak baina berdinak direla onartzen bada

1. (1 puntu) Kontrastatu desberdinak diren %5eko esangura-mailarekin.
2. (1 puntu) Emakumeena txikiagoa den kontrastatu nahi izan ezker, zer esango zenuke %5eko esangura-mailarekin?

a

$$H_0 : \mu_g = \mu_e$$

$$H_a : \mu_g \neq \mu_e$$

t estatistikoaren kalkulua:

$$t = \frac{1.35 - 1.14}{\sqrt{\frac{1}{120} + \frac{1}{60}} \sqrt{\frac{119 \times 0.105 + 59 \times 0.256}{120 + 60 - 2}}} = 3.3732$$

Estatistiko hau $t_{120+60-2}$ Student t banaketa baten arabera da, baino askatasun-gradu kopurua 30 baino handiagoa denez, banaketa normal estandarra erabiltzen dugu hurbilketa gisa. Proba alde bikoia denez (bi sexuatarako soldatak desberdinak izan daitezke bi norabide desberdinetan), alde bakoitzean %2.5eko probabilitatea utzi beharko dute balio kritikoak t banaketan. Estatistikoaren balioa positiboa denez, eskuin aldeko balio kritikoari baino ez diogu begiratu behar (gizon eta emakumeen arteko diferentzia positiboa dela erakusten dute emaitzek): $z_{0.025} = 1.96$.

Estatistikoaren balioa balio kritikoa baino handiagoa denez, hipotesi nulua baztertu eta gizonen eta emakumeen soldatak desberdinak direla baieztatzeke ebidentzia nahikoa dagoela erabaki behar da.

b

$$H_0 : \mu_g \geq \mu_e$$

$$H_a : \mu_g < \mu_e$$

Estatistikoaren balioa aurrekoaren berdina da. Ez da berriz ere kalkulatu behar.

Kasu honetan proba alde bakarrekoa da, eta eskuin aldeko norabidean; izan ere, gizonek gehiago (emakumeek gutxiago) irabazten dutela ondorioztatuko da, t estatistiko oso handia denean. Beraz, balio kritikoak %5eko probabilitatea, esangura-maila osoa alegia, utzi beharko du gainera. Hori guztia kontuan harturik, hau da balio kritikoa: $z_{0.05} = 1.64$

Eta horrela, estatistikoaren balioa handiagoa denez, arrazoi aski sendoak daude, esangura maila horrekin, erabakitzeke emakumeek gizonek baino gutxiago irabazten dutela baieztatzeke.